

Ohel Yonah Menachem

Synagogue &
Community Center

Rabbi David Spektor

דוא"ל:

vaad@ohelyonah.com

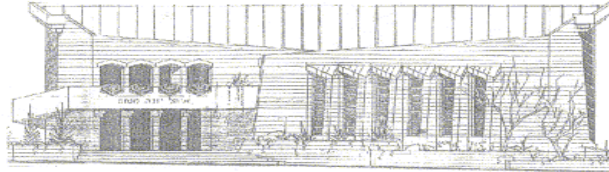
אוהל יונה מנחם

בית כנסת
ומרכז קהילתי

הרב דוד ספקטור

אתר אינטרנט:

www.ohelyonah.com

דגל ישראל בבית-הכנסת

שו"ת עם הרב דוד אברהם ספקטור

שאלה (בשבת פ' בחוקותי תשע"א ע"י יו"ר ועד בית הכנסת אוהל יונה מנחם, הרב צבי לוינסטרן)

פנו אלי שלושה אנשים בשאלה אם מותר וראוי שיש דגל ישראל על הדוכן ליד ארון הקודש של בית הכנסת אוהל יונה מנחם ואני מפנה את השאלה הזאת לרב לתשובה.

תשובה:

ראשית-כל קישוט בבית הכנסת בהתאם לזמן המיוחד, אנו מוצאים בחג שבועות, כמובא ברמ"א או"ח ס' תצד, ג: "ונוהגים לשטוח עשבים בשבועות בבית הכנסת...זכר לשמחת מתן תורה." וכן מתאים שיש דגל ישראל, ביום העצמאות ולפני-כן ביום הזכרון לחללי צה"ל וכן ביום ירושלים. כפי שהעשים הם בטוי למעמד הר סיני והמנוחה בבית-הכנסת בטוי לנס חנוכה, כך דגל ישראל הוא בטוי לעצמאות ישראל בארץ ישראל במלחמת השחרור ובירושלים במלחמת ששת הימים. מאז רוב ארץ ישראל ועיר הבירה ירושלים שוב ביד ישראל ולא ביד זולתנו מן האומות, כלשון הרמב"ן במצות-עשה ד'. וכן זכור לי כתלמיד ישיבת מרכז הרב שתמיד בימים אלו היכל הישיבה מקושט בדגלי ישראל וכן אני רואה מדי שנה כשאני נמצא ביום ירושלים בעצרת ההודיה בהיכל ישיבת מרכז הרב בהשתתפות גדולי ישראל וראשי המדינה והצבא.

וגם ביום הזכרון לחללי צה"ל מתאים שדגל ישראל נמצא (בחצי תורן) בבית-הכנסת, כפי שכתב בזמנו הרב יוסף דב סולוביצקי זצ"ל (חמש דרשות עמ' 89, 90): "אם תשאלוני, איך אני, כיהודי תלמודי מביט על דגל מדינת ישראל, ואם יש לו בכלל ערך הלכתי...אל נא נתעלם מדין בשלחן ערוך, כי "הרוג שנהרג בידי עכו"ם, קוברין אותו בבגדיו, כדי שיראה את דמו ויקום, שנאמר 'ונקיתי דמם לא נקיתי'.

במילים אחרות, בגדי יהודי מקבלים קדושה מסוימת כשהם מוכתמים בדם קדוש. והדברים קל וחומר בן בנו של קל וחומר **לדגל הכחול ולבן, שטבול בדמם של אלפי צעירים יהודים שנפלו במלחמת השחרור בהגנתם על הארץ והישוב. יש בו (בדגל) ניצוץ של קדושה, הנובע ממסירות נפש והקרבה עצמית.** כולנו מצווים **לכבד את הדגל ולהתייחס אליו בדרך ארץ.** דגל ישראל נעשה בצורת טלית ומגן דוד, כפי שספר בזמנו דוד וולפסון, נשיא ההסתדרות הציונית: "יש לנו דגל וצבע כחול לבן לו: **הטלית** בה אנו מתעטפים לתפלה יום יום, לבנה היא ופסי תכלת עוטרים אותה לעיני כל ישראל ולעיני כל העמים ציוויתי לעשות דגל לבן ותכלת ולצייר בו מגן דוד. כך נברא דגלנו הלאומי." (וכל זה שלא כהצעת בנימין זאב הרצל, שרצה דגל לבן עם שבעה כוכבי זהב, כנגד שבע שעות של יום עבודה). ועל משמעות המגן דוד במרכז הדגל כתב הרב משה פיינשטיין זצ"ל שו"ת אגרות משה או"ח ח"ג ס' ט"ו: "צורת מגן דוד...יש בזה ענין להזכיר שהשם יתברך מלך למעלה ולמטה ולכל ארבע רוחות השמים...ואולי הוא סימן לדוד שבטח במלחמותיו על השם יתברך שהוא מלך למעלה ולמטה ובכל רוחות השמים." ועל עצם העמדת דגל בבית הכנסת בחו"ל באמריקה כתב בשו"ת אגרות משה ח"א, ס' מ"ו: "...אף אם נימא דהעמדת הדגלים בבית-הכנסת הוא דבר איסור, לא נתחללה הקדושה בכך, ועדיף להתפלל שם מלעשות מנין במקום חול כמו בכל בית כנסת.

ובעצם לא מובן איזה איסור ממש יש בהעמדת הדגלים. הא ליכא איסור להכניס דברים שהם חולין, אף שאין בהן שום צורך לבית-הכנסת.

...אף שאלו שעשו זה לדגל וסימן למדינת ישראל היו רשעים, מכל מקום הא **לא החזיקו זה לדבר קדוש.** שנימא שיהיה חשש גרירה דעבודה זרה. וידוע לכל שעשו זה **לסימן בעלמא** והוי זה ככל דבר חול.

...הוא (הדגל) **סימן** על מנהלי בית-הכנסת **שמחבבים...מדינת ישראל** וחפצו להראות זה במקום רואים, ולכן אף שודאי לא מן הראוי הוא להכניס בבית-הכנסת שהוא מקום קדושה וכל-שכן שאין להניחו שם בקביעות וכל-שכן לא אצל ארון הקודש, אבל **איסור ממש לא שייך לומר על זה**, אלא שהוא ענין הבל ושטות.

...אבל לעשות מחלוקת בשביל זה **אסור**...

ולכן אלו שרוצים לעשות בשביל זה מנין במקום אחר וחושבים שעושים בזה דבר גדול, אין עושים כהוגן ורק הוא ענין של פוליטיקה..."

ולכן גם לפי האגרות משה אפילו בחו"ל אין איסור בהעמדת דגל בבית הכנסת, אבל בארץ ישראל במקום הנס עצמו של הצלת ישראל מיד הצוררים אויבי ישראל, מקום הנס של קיבוץ גלויות, מקום מצות ישוב וכיבוש הארץ וירושלים, עיר הקודש והמקדש ע"י צבא הגנה לישראל וארץ הקודש נמצא אחרי הגלות הארוכה ביד ממשלת עם ישראל, העמדת דגל ישראל לא רק שלא אסור אלא ראוי מאד וכל-שכן בבית-הכנסת אוהל יונה מנחם בבית-שמש שבו הציבור שמח ביום העצמאות וביום ירושלים בהלל והודיה, כהוראת הרבנות הראשית לישראל, על חידוש מדינת ישראל ראשית צמיחת גאולתנו.

מכל מקום בימים בין יום העצמאות ליום ירושלים אין ענין בדגל ישראל בבית-הכנסת, כמו שאין ענין בעשבים בבית-הכנסת אחרי חג שבועות וחנוכה בבית הכנסת אחרי חנוכה, אבל איסור אין כאן כמבואר.

יחד עם זה מקפידים לא להעמיד את הדגל מול המתפללים אלא מול המעבר, הפרוזדור, כפי שכתב הט"ז (יו"ד סי' קמ"א, ס"ק יד) בדבר דומה: "צורות בהמות...אין לצור (לצייר ולפסל) בבית הכנסת צורות אלו (של בעלי חיים), שלא יהא נראה כשמשחתווה להם." וכבר פסק בשלחן ערוך או"ח סי' צ' סע' כג:

"הבגדים המצויירים אע"פ שאינם בולטות אין נכון להתפלל כנגדם. ואם יראה לו להתפלל כנגד בגד או כותל מצויר, יעלים עיניו."

וראיתי את רבתי שבימי עצמאות מקפידים לתלות את דגל ישראל על חזית בתייהם. וכן מספר הרב אריה בינה זצ"ל, ראש ישיבת נתיב מאיר, שראש ישיבת פונוביו דאז, הרב יוסף כהנמן זצ"ל היה תולה בכל יום עצמאות את דגל ישראל על בנין הישיבה ואחרי פטירתו המשיכה בזה אשתו בביתה.

וכן מסופר בספר עלי תמר(חלק ב', עמ' סט) על רבי אברהם יעקב מסדיגורא זצ"ל שהיה תולה כל יום עצמאות את דגל ישראל בשמחה על גג הבנין בתל-אביב. זה היה גם כ"תגמול" לנאצים ימ"ש שהכריחו אותו בשואה לתלות את דגלם על בנין גבוה בוינה. אז בימי החושך אמר:

"ריבונו של עולם, אני אזכה עוד להניף את דגל ישראל במקום גבוה בארץ ישראל"

לסיכום

מותר וראוי להעמיד (בבית הכנסת אוהל יונה מנחם בבית-שמש) ביום הזיכרון לחללי צה"ל, ביום העצמאות וביום ירושלים דגל ישראל שהוא סימן שאנו שמחים שיצאנו מעבדות לחירות ע"י הקמת מדינת ישראל, ראשית צמיחת גאולתנו במלחמת עצמאות ולאחר-מכן במלחמת ששת הימים ע"י שחרור ירושלים, עיר הקודש והמקדש ושחרור שאר חלקי ארץ ישראל מעול זרים. לכתחילה יש להעמיד את הדגל לא מול המתפללים ממש, כדי שלא נראה כמשחתווה לדגל, אלא מול מעבר ההליכה.

יש לציין לשבח את הפרוכת המהודרת על ארון הקודש בבית הכנסת אוהל יונה מנחם בית-שמש ליום העצמאות וליום ירושלים (תרומת ויצירת הרב והרבנית בנדר האומנית), אשר במרכזה נמצאת התפילה לשלום מדינת ישראל: "אבינו שבשמים ברח את מדינת ישראל, ראשית צמיחת גאולתנו".